

Упорядники: **Костишина Т. А.**, завідувачка кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі, доктор економічних наук, професор;

Шаповалов В. О. доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі, кандидат економічних наук, доцент.

Рецензенти: **Шимановська-Діанич Л.М.**, завідувачка кафедри менеджменту Полтавського університету економіки і торгівлі, доктор економічних наук, професор

Рогоза М.Є., професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем Полтавського університету економіки і торгівлі, доктор економічних наук, професор

Розглянуто на засіданні кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії

25 лютого 2025 р., протокол №11

Зав. кафедри Тетяна КОСТИШИНА

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Характеристика змісту програми.....	5
3. Перелік питань, що виносяться на вступне випробування.....	6
4. Критерії оцінювання.....	10
5. Список рекомендованої літератури.....	11

Пояснювальна записка

Мета фахового іспиту: оцінити ступінь підготовленості вступників, які бажають навчатися у Полтавському університеті економіки і торгівлі за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини на освітній програмі «Економіка управління персоналом».

Завдання фахового іспиту:

- визначити рівень набутих знань щодо розуміння основ функціонування сучасної економіки;
- встановити ступінь сформованості професійних компетентностей у предметній області;
- перевірити здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей;
- перевірити здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів.

Час, який відводиться на фаховий іспит, складає чотири академічних години.

Програму фахового іспиту розроблено на основі Закону України «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня за галуззю знань 05 Соціальні та поведінкові науки зі спеціальності 051 Економіка, відповідно до Наказів Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Програми предметного тесту з економіки та міжнародної економіки єдиного фахового вступного випробовування» від 11.02.2022 р. № 153 та «Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році» від 10.02.2025 р. № 168, з урахуванням внутрішніх документів ПУЕТ.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ I

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МІКРО- ТА МАКРОЕКОНОМІКА

- Тема 1.1. Економічна теорія як наука. Мікро- та макроекономіка.
- Тема 1.2. Мікроекономічний аналіз рівноваги ринку.
- Тема 1.3. Мікроекономічний аналіз поведінки споживача.
- Тема 1.4. Мікроекономічний аналіз поведінки фірми.
- Тема 1.5. Мікроекономічний аналіз ринкових структур.
- Тема 1.6. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.
- Тема 1.7. Макроекономічний аналіз товарного ринку.
- Тема 1.8. Макроекономічний аналіз ринків грошей та праці.
- Тема 1.9. Макроекономічна політика держави.
- Тема 1.10. Макроекономічна динаміка.

РОЗДІЛ II

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

- Тема 2.1. Основи функціонування підприємства.
- Тема 2.2. Структура та управління підприємством.
- Тема 2.3. Планування діяльності підприємства.
- Тема 2.4. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства.
- Тема 2.5. Витрати та результати діяльності підприємства.
- Тема 2.6. Управління персоналом підприємства.

РОЗДІЛ III

СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

- Тема 3.1. Міжнародна економічна система та міжнародні економічні відносини.
- Тема 3.2. Міжнародна торгівля товарами та послугами.
- Тема 3.3. Міжнародний рух капіталу.
- Тема 3.4. Міжнародна трудова міграція.
- Тема 3.5. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини.
- Тема 3.6. Міжнародна економічна інтеграція.
- Тема 3.7. Міжнародне науково-технічне співробітництво.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Економічна теорія, її проблематика та принципи.
2. Особливості мікроекономіки, її предмет та метод.
3. Особливості макроекономіки, її предмет та метод.
4. Попит, його чинники та крива попиту. Закон попиту.
5. Пропозиція, її чинники та крива пропозиції. Закон пропозиції.
6. Ринкова рівновага та ринкова ціна. Дефіцит і надлишок на ринку.
7. Кардиналістська та ординалістська теорії поведінки споживача. Закони Госена.
8. Криві байдужості, бюджетні обмеження та рівновага споживача.
9. Виробнича функція фірми та її властивості.
10. Витрати виробництва: бухгалтерський та економічний підхід.
11. Виробнича функція фірми в короткостроковому періоді.
12. Витрати виробництва в короткостроковому періоді.
13. Загальна характеристика ринку досконалої конкуренції
14. Загальна характеристика ринку чистої монополії
15. Загальна характеристика ринку монополістичної конкуренції
16. Загальна характеристика ринку олігополії
17. Валовий внутрішній продукт та методи його розрахунку.
18. Номінальні та реальні макроекономічні показники. Індекси цін
19. Сукупний попит та його чинники. Крива сукупного попиту (крива AD).
20. Сукупна пропозиція та її чинники: класичний та кейнсіанський підхід. Крива сукупної пропозиції (крива AS).
21. Споживчий попит (споживання) та його чинники. Функція споживання
22. Інвестиційний попит та його чинники. Інвестиційна функція.

23. Грошова маса та пропозиція грошей. Грошові мультиплікатори.

24. Трансакційний попит та спекулятивний попит на гроші, їх чинники.

25. Зайнятість і безробіття. Соціально-економічні наслідки безробіття.

26. Сутність та види інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.

27. Фіскальна політика, її інструменти та їх використання.

28. Монетарна політика, її інструменти та їх використання.

29. Діловий цикл та його фази. Види економічних циклів.

30. Економічне зростання: суть, типи, чинники

31. Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність та напрями діяльності.

32. Класифікація підприємств та їх об'єднань.

33. Внутрішнє та зовнішнє середовище господарювання підприємств.

34. Функції та методи управління підприємством.

35. Типи організаційних структур управління підприємством.

36. Виробнича структура та соціальна інфраструктура підприємства.

37. Техніко-технологічна база підприємства.

38. Сутність планування та різновиди планів підприємства.

39. Стратегічне, тактичне та оперативне планування.

40. Бізнес-план: визначення та його розділи

41. Поняття економіко-математичної моделі та моделювання.

42. Основні етапи побудови економіко-математичної моделі.

43. Основний капітал підприємства та його структура. Знос та амортизація.

44. Показники ефективності використання основного капіталу.

45. Оборотний капітал підприємства та його структура.

46. Показники ефективності використання оборотного капіталу.

47. Інновації та інноваційний процес на підприємстві.

48. Інвестиції та інвестиційний процес на підприємстві.

49. Собівартість продукції та кошторис витрат

50. Сутність та функції ціни на продукцію.

51. Цінова політика підприємства.
52. Дохід та прибуток підприємства.
53. Показники ефективності діяльності підприємства.
54. Персонал підприємства та категорії персоналу.
55. Кадрова політика підприємства.
56. Управління процесами руху персоналу.
57. Управління процесами розвитку персоналу.
58. Оцінка персоналу.
59. Сутність та методи мотивації персоналу.
60. Сутність заробітної плати та форми оплати праці.
61. Міжнародна економічна система: сутність та її елементи.
62. Міжнародний поділ праці.
63. Міжнародні економічні відносини: суб'єкти, об'єкти та структурні рівні.
64. Основні форми міжнародних економічних відносин.
65. Поняття та форми міжнародної торгівлі товарами.
66. Показники (обсягові та результативні) міжнародної торгівлі товарами.
67. Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами.
68. Форми і чинники міжнародного руху капіталу.
69. Прямі іноземні інвестиції: сутність та форми.
70. Портфельні інвестиції: сутність та інструменти.
71. Інвестиційна привабливість та інвестиційний клімат країни.
72. Міжнародна міграція робочої сили: причини, напрями та наслідки
73. Світовий ринок праці: сутність та специфіка.
74. Регулювання міжнародної міграції.
75. Міжнародна організація праці у глобальній системі регулювання трудової міграції.
76. Сутність міжнародного технологічного трансферу.
77. Інституційне регулювання світового ринку технологій.
78. Валюта: поняття, типи та види.
79. Валютний курс та валютне котирування. Фактори впливу на валютний курс.
80. Валютна система та її типи. Еволюція валютних систем.
81. Валютна політика та її інструменти.

82. Міжнародний кредит: поняття, функції, форми.
83. Зовнішній борг: види та показники.
84. Методи та інструменти управління зовнішнім боргом.
85. Платіжний баланс: поняття та структура.
86. Методи врівноваження платіжного балансу.
87. Сутність та особливості міжнародної економічної інтеграції.
88. Типи міжнародної економічної інтеграції.
89. Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції.
90. Етапи інтеграції України до ЄС.

Критерії оцінювання знань

Оцінювання знань абітурієнтів проводиться за 200-бальною шкалою. При цьому використовуються такі критерії:

180-200	абітурієнт дав правильну, вичерпну відповідь на поставлене питання, продемонстрував глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати власне ставлення до відповідних категорій, залежностей, явищ
160-179	абітурієнт у цілому відповів на поставлене запитання, але не зміг переконливо аргументувати власну відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, припустив несуттєву помилку у відповіді
140-159	абітурієнт отримує за правильну відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
120-139	абітурієнт дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументації, показав задовільні знання літературних джерел
100-119	абітурієнт має неповне знання програмного матеріалу, але отримані знання відповідають мінімальним критеріям оцінювання
0-99	абітурієнт дав неправильну відповідь, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури, ухилився від аргументації чи взагалі не відповів

Екзаменаційний білет містить 3 теоретичних питання.

Список рекомендованої літератури

1. Базилевич В. Д. Макроекономіка : підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик. – 4-те вид., переробл. і доповн. – Київ : Знання, 2008. – 743 с.
2. Білорус Т. В. Управління персоналом: 800+ запитань та відповідей [Текст] : навч. посіб. / Тетяна Валеріївна Білорус ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Ліра-К, 2021. - 319 с.
3. Гронтковська Г. Е. Макроекономіка : навч. посіб / Г. Е. Гронтковська, А. Ф Косік. – К.: Центр учб. л-ри, 2010. – 672 с.
4. Економіка: базовий курс [Текст] : навч. посіб. / Ю. Є. Петруня, А. О. Задоя ; Ун-т мит. справи та фінансів. - Вид. 6-те, перероб. і допов. - Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2023. - 200 с.
5. Економіка та управління підприємством: теорія і практика [Текст] : підручник / І. І. Грибик [та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Растр-7 , 2022. - 239 с.
6. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. / [В. В. Вірченко та ін.] ; за заг. ред.: Г. М. Филюк, Л. А. Мартинюк ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Компрінт, 2023. - 477 с.
7. Економіка підприємства [Текст] : підручник / [Л. Л. Лазебник та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. Л. Лазебник ; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021. - 425 с.
8. Економіка та міжнародна економіка [Текст] : навч. посіб. (за Програмою предмет. тесту з економіки та міжнар. екон. єдиного фах. вступ. випробовування) / [уклад. В. І. Куцик та ін.] ; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Львів. торг.-екон. ун-т, 2023. - 423 с.
9. Економічна теорія [Текст] : підруч. : у 2 ч. / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. екон.-торг. ун-т, 2021. - Ч. 2 : Макроекономіка / [В. Д. Лагутін та ін.] ; за ред. В. Д. Лагутіна, д-ра екон. наук, проф. - 2021. - 327 с.
10. Економічна теорія [Текст] : підруч. : у 2 ч. / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. екон.-торг. ун-т, 2021 . - Ч. 1 : Мікроекономіка / [В. Д. Лагутін та ін.] ; за ред. В. Д. Лагутіна, д-ра екон. наук, проф. - 2-ге вид., доопр., перероб. - 2021. - 395 с.
11. Економічна аналітика в бізнесі [Текст] : навч. посіб. / [О. С.

Гринькевич та ін.]. ; за ред. О. С. Гринькевич [та ін.] ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса, ІТ-компанія та аналіт. он-лайн система. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2022. – 478 с.

12. Загородня Н. П. Управління персоналом: теорія і практика : навч. посіб. / Наталія Петрівна Загородня, Діана Григорівна Кучеренко ; Наук.-дослід. ін-т соц.-екон. розвитку. – Київ : Центр учбової літератури, 2021. – 269 с.

13. Зачківська М. І. Економічний аналіз [Текст] : навч. посіб. / Зачківська М. І., Пасінович І. І. ; ВСП "Техн.-екон. фах. коледж Нац. ун-ту "Львів. політехніка". - Львів : Растр- 7, 2022. - 254 с.

14. Козак, Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [Текст] : підручник / Ю. Г. Козак. – Київ : Центр учб. л-ри, 2017. – 228 с.

15. Макроекономіка [Текст] : підручник / Макаренко М. І., Семененко Т. О., Петрушенко Ю. М. ; Сум. держ. ун-т. - Вид. 2-ге, перероб. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2021. - 306 с.

16. Менеджмент персоналу [Текст] : навч. посіб. / [О. В. Безпалько та ін.] ; Нац. ун-т харч. технологій. - Київ : Ліно, 2022. - 611 с.

17. Міжнародні економічні відносини [Текст] : навч. посіб. / [уклад.: Н. О. Кушнір, О. І. Заяць] ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", Ф-т міжнар. екон. відносин. - Ужгород : Ліра, 2023. - 358 с.

18. Міжнародні економічні відносини [Текст] : підручник / [Крисоватий А. І. та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. І. Крисоватого, д-ра екон. наук, проф. Р. Є. Зварича ; Західноукр. нац. ун-т. - Тернопіль : ЗУНУ, 2021. - 654 с.

19. Мікроекономіка : підручник / за ред. В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2007. – 677 с.

20. Мікроекономіка [Текст] : підручник / [А. І. Ігнатюк та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. І. Ігнатюк ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Ліра-К, 2023. - 419 с.

21. Примачов М. Т. Економічна теорія: мікроекономіка, макроекономіка [Текст] : підручник / М. Т. Примачов, Н. М. Примачова, А. Ю. Стахов ; Нац. ун-т "Одес. мор. акад.". – Одеса : ОМА, 2022. - 385 с.

22. Савченко А. Г. Макроекономіка : підручник / А. Г. Савченко. – К. : КНЕУ, 2008. – 448 с.

23. Світова економіка та міжнародні економічні відносини [Текст] : підручник / О. А. Сидоров, Н. О. Фісуненко, Т. В. Альошина ; [за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. П. А. Фісуненка] ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. - Дніпро : Арт-Прес, 2023. - 398 с.